

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

665:621.32

Hely

Idő

"1914"

Személy

Szerző: ~

Cím: *Az elsötétített Budapest.*

Forrás: *Népszava.*

Bp.

(Hely)

1917. I. 19.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Old)

Az elsötétített Budapest.

*

Több világosságot kérünk!

Az új záróórarendelet óta olyanok Budapest utcái este és éjszaka, mintha földalatti sikátorok lennének. Még a főbb utvonalakra is félelmetes sötétség borul esti 7 óra után, amikor az üzletek legnagyobb részét bezárlják. Hát még a mellékutcák! Itt van csak sötétség. Ezekben az utcákban az embereknek szinte tapogatódzva kell járniuk, mert különben egymásra buknak. A fővárosnak ez a tulságba vitt elsötétítése a kormány parancsára történt, a szénhiányra való hivatkozással. Mi már többször szóváltottuk ezt a botrányos dolgot, mert az volt a véleményünk, hogy az utcáknak ilyen elsötétítése a közbiztonság és a járókelők testi épségének a rovására megy és így csak végső és elkerülhetetlen szükség esetén volna helyén. Ez a végső szükség azonban még nem következett be és egyébként is — amint ezt a főváros világítási bizottságának esütörtöki ülésén konstatálták — oly kevés, sőt mondhatni *jelentéktelen* — napi félvagon — szénmegtakarítással jár, hogy egyenesen érthetetlen a kormány szigorúsága és egész eljárása, amellyel földalatti sötétségre ítélte ezt a különben is nem sok világossággal és bölcsességgel kormányzott várost.

*

A főváros gáz- és világítási bizottságának esütörtökön délelőtt tartott ülésén napirend előtt

Biró Henrik bírálta a világítás korlátozását elrendelő kormányrendeletet. Kijelentette, hogy a főváros *utcain botrányos sötétség van*. Olvassott intervjukat a lapokban, amelyek szerint a főváros a sötétség miatt *félmillió kárt szenved* és azt is olvasta, hogy a szénben sem nagy a megtakarítás. Érthetetlennek tartja, mert nincs szénhiány és Budapesten mégis olyan állapotok vannak, amelyeket sem a bécsi, sem a berlini állapotokkal nem lehet összehasonlítani.

Eulenbergs Salamon közbeszólt: „Folyton borsot törnek a főváros orra alá.”

Biró folytatja: A másik dolog, amit szóvá akar tenni, a szénelosztó bizottság dolga. Érthetetlen, hogy a kormány ebben a bizottságban nem ad helyet a fővárosnak. Ez nem lehet véletlen. Hallom, — mondja — hogy Ripka vezérigazgató urat, mint a vegyigyárak képviselőjét kinevezték a bizottság tagjává. Ez a dolog azonban nincs ezzel el-

intézve. *Hát úgy lehet ezt a várost fricskázni, ahogy tetszik?*

Eulenbergs Salamon: Csupa mungó van a kormány oldalán!

Buzáth tanácsos kijelenti, hogy a világítási redukció két részből áll. Az egyik a közvilágítás redukciója, a másik pedig a záróórának 1 órától 12 órára való áthelyezése, a boltok bezárlása és a bolti kirakatok világításának korlátozása. Behízonysodott, — folytatja az elnöklő Buzáth — hogy a fővárost ezzel a rendelettel *öt-hatszáz ezer korona tiszta veszteség éri, a megtakarítás pedig mindössze fél vagon barnaszén naponként, de ezt a mennyiséget is csak erőltetve lehet kimutatni*. A félmillió kár egyedül a vilamosvilágítási üzemekre vonatkozik, a gázzal együtt a főváros üzleti kára egy millió fölül. Ami a szénelosztó bizottság dolgát illeti, kijelenti, hogy a főváros utólag a

miniszterhez fordult, hogy vegyék föl a bizottságba a főváros képviselőjét is, de a minisztertanács a rendelet megváltoztatására nem volt hajlandó. Az a körülmény, hogy Ripka gázgyári vezérigazgatót ma mégis beválasztották jobb a semminél, *de nem megfelelő a főváros méltóságának*.

Hajós Zsigmond kérde, hogy miképpen áll a főváros világítási üzemének a szénellátása, mert olyan hírek keringenek, hogy *az a veszedelem fenyeget, hogy a gázgyár beszünteti a gázszolgáltatást*.

Biró Henrik azt hiszi, hogy egy fölterjesztés nem elegendő itt és azért *van főpolgármester-helyettesünk*, hogy próbálja erősebb módon közvetíteni a kérelmet, mert a fővárosnak *magának, úgy látszik, semmi befolyása sincs a kormányra*.

Feleki Béla megemlíti, hogy manapság csak kétféle közönséget látunk az utcán: *az egyik, amelyik gázol, a másik, amelyet elgázolnak*. A legnagyobb szerencsétlenségek várhatók az elsötétítő rendelet után, amelyből se az országnak, sem a hadfölszerelési iparnak semmiféle előnye vagy megtakarítása nincsen. Javasolja, hogy a két rendelettel szemben, amely a főváros presztizsét és a közönség érdekét mélyen sérti, tegyen előterjesztést a tanács a közgyűlésnek, hogy a kormányhoz hathatós formában fölirjon, tiltakozzék és a teendők módozataira irányt mutasson.

Ripka Ferenc reflektált ezután a gázüzemre vonatkozó fölshóvalásokra. Elismeri, hogy a közvilágítás valóban rossz és ennek hiányosságát még fokozza a záróórarendelet és az a tilalom, hogy az üzletek kirakatlámpáit nem szabad fölgyújtani. A háboru alatt a közvilágítás 55 százalékkal redukálódott, holott Bécsben az ősszel a redukálás alig haladta meg az 5 százalékot. *Berlinben*

(Hely)

pedig a rendes közvilágítás volt meg. Az ezáltal elért megtakarítás szénben a téli hónapokban három vagon naponta, amely azonban a napok meghosszabbodásával egészen másfél vagonra redukálódik. Tekintetbe véve, hogy a gázműveknek naponta 135 vagon szénre van szüksége, ez a három vagon igazán nem játszik szerepet. Az a baj, hogy nem tudják az illetékes tényezők köztudatába vinni, hogy a világítás redukálása a gazdasági érdekekkel is teljesen ellenkezik, mert ezáltal elesünk a kokszt és a hadviselés szempontjából oly fontos melléktermékek, mint a kátrány és az ammoniák termelésétől. Az a panasz, hogy a magánvilágításban a nyomás nem megfelelő, csak lokális baj lehet, mert a nyomást rendszeresen vizsgálják. Ha mutatkoznak bajok, azoknak oka az, hogy a gázgyár kénytelen silány szénnel dolgozni. Ezért elnézést is kér a közönségtől. A kokszellátás körül a fuvarozás terén mutatkoznak bajok, de azért nyugodtan állíthatja, hogy a kokszellátás a város területén kielégítő módon folyik. Fokozódnak azonban a házhozszállítás bajai. Jelenleg 2700 fuvarra való megrendelés van, úgy hogy legközelebb kénytelenek lesznek a kokszmegrendeléseket két hétre fölfüggeszteni. Ezután a szénellátás bajairól szólott és megemlítette, hogy *a koronázást megelőzően két nappal olyan volt a helyzet, hogy a főváros sötétben marad.* A legerélyesebb közbenjárásra sikerült azután 200 vagon szenet kapni, amelyet már szállítottak és *a szállítás most megint nem kielégítő.*

Stark Lipót, a főváros villamosműveinek vezérigazgatója, bejelentette, hogy szénhiánytól a villamosvilágítási üzemeknek nem kell tartani, mert éppen most kapta azt az értesítést a Szénközponttól, hogy az olyan utasítást adott a főváros szerződéses bányáinak, hogy azok *a főváros eddigi kontingensét hiány nélkül kiszolgáltassák.*

A bizottság végül elfogadta a beterjesztett költségvetéseket.